

FILOZOFICKÁ FAKULTA
Univerzita Karlova

Posudek oponenta

Autor: Pavel Roll

Název práce a bibliografické údaje: Karel Huss a pověry

Autor posudku: doc. Daniela Tinková, PhD.

A) Posouzení obsahu

Definice cílů práce, stanovení výzkumných otázek	velmi dobře
Metodologie práce	velmi dobře
Koncepce a struktura práce	velmi dobře
Práce s prameny	velmi dobře
Schopnost analýzy, interpretace a kritického myšlení	velmi dobře
Invenčnost a původnost	velmi dobře

Pokud je potřeba, zejména v případě hodnocení „neprospěl“ doplňte hodnocení psaným komentářem:

Předložená bakalářská práce zpracovává pozoruhodný materiál hlásící se k období první čtvrtiny 19. století. V principu jde o přínos k poznání lidové kultury na prahu „modernity“, ale také k poznání specifické kultury německojazyčných oblastí, v tomto případě svérázného Chebskat. Autor, který je současně germanistou, má k takové analýze adekvátní jazykové vybavení a dokázal zúročit i své znalosti germanofonní literatury.

Práce se opírá o edici původního dokumentu, pořízenou téměř o století později, než vznikl originál, který nemá autor k dispozici, což by možná mohlo být více zdůrazněno. (Připisují to možná faktu, že autor v podstatě v celém textu postupuje mnohem více jako literární vědec/germanista než jako historik, a rozdíl mezi originálem a přepisem s edicí nepovažoval za relevantní).

Přesto bych vznesla následující připomínky:

První kapitola věnovaná stavu bádání se zaměřuje v podstatě pouze na dva autory, a to autory, zabývající se přímo K. Hussem a jeho dílem (A. John, H. Rosenstrauch/ová). Taková úvodní

FILOZOFICKÁ FAKULTA Univerzita Karlova

kapitola by si i vzhledem ke specifčnosti tématu zasloužila i zevrubnější zhodnocení literatury k dobové kultuře samotného Chebska, k lidové kultuře apod.

Životopis K. Husa ze 2. kapitoly se opírá v podstatě jen o zmíněné práce A. Johna a H. Rosenstrauch/ové, zčásti doplněné o sekundární literaturu z oblasti trestního práva a dějin kriminality; je škoda, že se autor nepokusil o vyhledání vlastních původních pramenů.

Rozbor básně Die Zufriedenheit by mi přišlo vhodnější od této kapitoly oddělit.

Těžiště práce má představovat rozbor spisu O pověře, tento rozbor ovšem zabírá pouhých 12 stran a působí poměrně zběžně a povrchně. Určitě sem měly být zakomponovány některé body z toho, co autor v závěru vytyčuje v bodech jako další možnosti bádání. (Autora bych jinak ráda upozornila na komplexní uchopení problematiky lidové kultury v příslušném svazku Velkých zemí dějin Koruny české pod vedením L. Tyllnera (s participací např. i E. Maura), a také na práce Davida Tomíčka, který se věnuje mj. právě „magickým“ formám léčení (sice s ohledem především na středověk/renesanci, principiálně jde ale o problematiku, která autorovi mohla nabídnout poněkud hlubší vhled a interpretační možnosti).

Závěr psaný formou hesel – vět vyňatých z hlavního textu nepovažuji za vhodné uzavření práce.

Drobnosti: Termín „Empfindsamkeit“ bych v daném kontextu a vzhledem k dobovému úzu v rámci kultury 18./raného 19. století překládala spíše jako „sentimentalismus“ než jako „senzualismus“.

B) Posouzení formálních náležitostí

Seznam pramenů a literatury, práce s literaturou	velmi dobře
Poznámkový aparát	výborně
Formální struktura práce	velmi dobře
Stylistická a jazyková úroveň	dobře
Přílohy (pokud jsou)	velmi dobře

Pokud je potřeba, zejména v případě hodnocení „neprospěl“ doplňte hodnocení psaným komentářem:

C) Celkové zhodnocení

1) Celkové shrnutí (povinné, alespoň 500 znaků)

Předložená bakalářská práce zpracovává pozoruhodný materiál hlásící se k období první čtvrtiny 19. století. V principu jde o přínos k poznání lidové kultury na prahu „modernity“, ale také k poznání specifické kultury německojazyčných oblastí, v tomto případě svérázného Chebska. V neposlední řadě jde i o průhled do socioprofesionální skupiny, která právě ve studovaném období prochází zásadní proměnou: do prostředí popravčích mistrů, jejichž společenský i kulturní status se proměňuje jednak s proměnami trestněprávního systému (zrušení, poté alespoň radikální omezení trestu smrti, rušení trestů mrzačících), ale i systému sociokulturního (vytrácení „infamie“ spjaté s tímto povoláním). Autor, který je současně germanistou, má k takové analýze adekvátní jazykové vybavení a dokázal zúročit i své znalosti germanofonní literatury.

Práce se opírá o edici původního dokumentu, pořízenou téměř o století později, než vznikl originál, který nemá autor k dispozici, což by možná mohlo být více zdůrazněno. (Připisuji to možná faktu, že autor v podstatě v celém textu postupuje mnohem více jako literární vědec/germanista než jako historik, a rozdíl mezi originálem a přepisem s edicí nepovažoval za relevantní).

Přesto bych vznesla následující připomínky:

Přišlo by mi vhodnější zvolit výstižnější název práce nebo alespoň upřesnění formou podtitulu.

První kapitola věnovaná stavu bádání se zaměřuje v podstatě pouze na dva autory, a to autory, zabývající se přímo K. Hussem a jeho dílem (A. John, H. Rosenstrauch/ová). Taková úvodní kapitola by si i vzhledem ke specifičnosti tématu zasloužila i zevrubnější zhodnocení literatury k dobové kultuře samotného Chebska, k lidové kultuře apod.

Životopis K. Hussa ze 2. kapitoly se opírá v podstatě jen o zmíněné práce A. Johna a H. Rosenstrauch/ové, zčásti doplněné o sekundární literaturu z oblasti trestního práva a dějin kriminality (scházejí zde ovšem např. práce R. van Dülmena jako *Bezectní lidé*, *Divadlo hrůzy* či práce ke každodennosti, kde by autor určitě načerpal poměrně důležité podněty pro

FILOZOFICKÁ FAKULTA Univerzita Karlova

další interpretaci). Jje škoda, že se autor nepokusil o vyhledání vlastních původních pramenů ke svému „hrdinovi“, což by se u historika očekávalo.

Rozbor básně Die Zufriedenheit by mi přišlo vhodnější od této kapitoly oddělit.

Těžiště práce má představovat rozbor spisu O pověře, tento rozbor ovšem zabírá pouhých 12 stran a působí poměrně zběžně a povrchně. Určitě sem měly být zakomponovány některé otázky z toho, co autor v závěru vytyčuje v bodech jako další možnosti bádání. Autora bych jinak ráda upozornila na komplexní uchopení problematiky lidové kultury v příslušném svazku Velkých zemí dějin Koruny české pod vedením L. Tyllnera (s participací např. i E. Maura), a také na práce Davida Tomíčka, který se věnuje mj. právě „magickým“ formám léčení (sice s ohledem především na středověk/renesanci, principiálně jde ale o problematiku, která autorovi mohla nabídnout poněkud hlubší vhled a interpretační možnosti. Ke srovnání dobové literární produkce by mi kromě Lessinga, který je pochopitelně zajímavý pro autora jako germanistu, přišly pro srovnání a zasazení do kontextu možná relevantnější dobové osvětové spisy určené lidovému publiku (Kramerius, Monse, J. Nejedlý aj., včetně řady německojazyčných autorů z českých zemí (G. I. Wenzel)), které se stejně jako K. Huss snažily o racionalizaci a vysvětlování „nadpřirozených“ jevů: šlo o poměrně populární a rozšířený dobový žánr, jehož kontext zde v podstatě úplně chybí.

Závěr psaný formou hesel – vět vyňatých z hlavního textu nepovažuji za vhodné uzavření práce.

Po stránce formální:

Po stylistické stránce je kvalita práce kolísavá; nepřiliš zdařilé formulace a stylistické neobratnosti (neubránění se; „náramná“ publicistická zkušenost, odcitovaný, Spis ...se nechá zařadit..) či vybočení z větné vazby by se daly odstranit při pečlivějším pročtení textu. – hodnotící stanovisko („společnost ... fungovala zpátečnický...; „nadcházet“ ve smyslu následovat, aj.) Totéž platí i pro gramatické či pravopisné nedostatky (ji/jí; Chebského kata; Kynžvartský pobyt apod.)

Není vždy jasné, které tituly, zejména ze starší literatury a edic, měl autor skutečně v ruce, a které převzal z literatury sekundární. Editorem Grillparzerových básní z roku 1872 je Jos. Weilen, nikoli „Weisen“ (správně Weilen), zvláště působí ostatně i místo vydání „Štíhrad“ (dnes běžně uvádíme Stuttgart).

FILOZOFICKÁ FAKULTA Univerzita Karlova

Drobnosti: Termín „Empfindsamkeit“ bych v daném kontextu a vzhledem k dobovému úzu v rámci kultury 18./raného 19. století překládala spíše jako „sentimentalismus“ než jako „senzualismus“.

Práce určitě představuje přínosný podnět jak ke studiu lidové kultury německojazyčného prostředí Chebska, tak k neméně zajímavé otázce transformace socioprofesionálního statusu popravčího v období pozdního osvícenství a na počátku 19. století. Autor zajímavě ukazuje sociální vzestup člověka, který byl již svým narozením a svým řemeslem od prvopočátku stigmatizován; ukazujete ale i společenské limity, na které tento vzestup narážel.

Přesto je škoda, že autor své téma i bezesporu pozoruhodnou pramennou edici nedokázal vytěžít více a zasadit do širšího kontextu soudobé kultury (i možných dalších pramenů), ač si práce tento cíl explicitně klade.

2) Případně navrhovaná témata či otázky k obhajobě

- Daly by se k osobnosti a působení K. Husa, popř. k funkci chebského kata jeho období, najít i pramenné materiály archivní povahy?
- Myslíte si, že Husovy názory jsou něčím originální či výjimečné, nebo je považujete víceméně za reprezentanta jakéhosi středostavovského vzdělance (byť z velké části samouka) své generace, onoho „katolického osvícenství“ (i když: osvícenský katolík je ideálně i konfesně tolerantní, zejména k protestantům, což asi není Hussův případ)?
- Do jaké míry vnímáte kulturu Chebska (včetně té lidové) jako součást kultury „německé“ (tomu odpovídá i Vaše bezprostřední konfrontace s díly literatury německojazyčné – Grillparzer, Lessing, Goethe, který měl s Hussem i osobní kontakty) a do jaké míry je pro Vás (nebo není?) i součástí kultury českých zemí? Myslíte, že sám Huss tuto identitu (české země – Říše; německojazyčná kultura) nějak sám reflektoval?

3) Závěrečné doporučení

Práci **doporučuji** k obhajobě a navrhuji hodnotit známkou **velmi dobře**

FILOZOFICKÁ FAKULTA
Univerzita Karlova

V Praze, dne 17. ledna 2024

Podpis doc. Daniela Tinková, PhD., Ústav českých dějin FFUK